

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Lei.

Fél évre ... 90 Lei.

Egy negyed évre 45 Lei.

Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések
árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 331.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvárdul Regela Ferdinánd
I. (József főh.)-ni 22.
TELEFON-SZÁM 151.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, augusztus 31.

Nyugatmagyarország
önállóságot akar.(Mozgolódnak a kommunisták. — A lakosság ellenáll. — Az osztrákok
oszerét akarnak.)

Nyugatmagyarország átvétele nem történik oly simán, mint a hogyan az osztrákok gondolták. A lakosság tulnyomó többsége idegenkedve fogadja az osztrákokat, sőt több helyen ellenállást is fejtett ki, amit éppen a magyar csapatok csillapítottak le. Főként az keseríti el a lakosságot, hogy a kiűritett területekre menekült magyar kommunisták és bécsi kommunisták özönlnek, akiknek uralmában már volt egyszer része Nyugatmagyarországnak. A helyzet igen komoly és könnyen megtörténhetik, hogy Nyugatmagyarországi kérdés oly bonyodalommá növekszik, mint a felsőszi-léziai kérdés. Növeli a helyzet komolyságát az is, hogy Nyugatmagyarország, ha már nem tartozhatik Magyarországhoz, inkább **proklamálja önállóságát**, semhogy osztrák imperium alá kerüljön. Mai távirati jelentéseink a következők:

Nyugatmagyarország önállósága.

SOPRON. A *Nép* című lap tudósítója jelenti: Osztrák csendőrsztagok tegnap délután elérték Soprontól négy kilométernyire **Ácsfalva** északi határát. A csendőrök bevonulásuk után behatoltak a megszállott területekre. A Magyarországból elmenekült kommunisták kiegészítve a bécsi bolsevis tákkal zeneszóval és vörös szallagokkal feldisítve jöttek. A vörös csapatok felvannak fegyverkezve. Kabátjuk alatt revolver, tör, vágó és szuró szerszámok vannak elrejtve.

Az egyik vörös csapatot **Lerer** Lajos kommunista vezér vezeti, a ki Sopron diktátora volt a proletár diktatura idején. Az elmenekült kommunisták több községben tuszokat szedtek és fosztogatnak. Az izgalom óráról-órára nő az osztrákok által megszállott területeken. A városok és községek képviselői alapos megfontolás után egyhangulag száz tagu Nemzeti Bizottságot választottak, amely Sopron székhelylyel átveszi Nyugatmagyarország kormányzását. A Nemzeti Bizottság lázasan szervezi az új helyzetben az **önálló imperiumot**. Nyugatmagyarország ugyanis **proklamálja önállóságát**

és ezt az akaratát proklamációban hozza a világ tudomására.

Ellenáll a lakosság.

SOPRON. A környékbeli lakosokból összeverődött felkelők az osztrák csapatokat **néhány óra alatt tüz alatt tartották**. Davy osztrák tartományi főnök és a kíséretében levő angol és olasz tiszt autóját feltartóztatták. A hír vétele után gróf **Sigray** Antal magyar főkormánybiztos intézkedett, hogy magyar részről megfelelő karhatalom vonuljon ki az illetők kiszabadítására. Az intézkedést végrehajtók a felkelők szétfutottak és az autó folytatta útját. Az antant misszió tábornokai értesülve az esetről **Sigray**nak megköszönték fellépését. Szarvko, Lajtaufalu és Szárazvám községekben a magyar csapatok kivonulása után zavargások törtek ki, amelyeknek során a munkásság vörös lobogókat tüzött az épületekre.

SOPRON. A veszélyeztetett helyekre az antantmisszió hozzájárulásával magyar karhatalom vonult ki, amelynek sikerült Berrenbergben és Bánfalván vérontás nélkül lecsillapítani a kedélyeket. A lakosság mindenütt elkeseredett ellenállással fogadja az osztrákokat.

Osztrák hazugság.

BÉCS. A *Morgen* című lap azt jelenti, hogy **Heijas** és **Osztensburg** parancsnoksága alatt álló fegyveres karhatalmi alakulatok fegyveresen ellenszegültek az osztrák csendőrség előnyomulásának. A soproni pályaudvart a *Morgen* szerint megszállták és **Héijas** ott ültette fel főhadiszállását.

BUDAPEST. A fenti hírrel szemben a *Magyar Távirati Iroda* soproni jelentés alapján közli, hogy semmiféle magyar fegyveres erő a kiűritett részekre be nem hatolt. A *Morgen* jelentése tehát céltalos, rossziindulatú és valótlan. Az is valótlan, hogy olasz csapatok Sopronban középületeket szálltak meg. A magyar csendőrség által megszállt területeken teljes rend és nyugalom uralkodik.

Már engedni akarnak az osztrákok.

BÉCS. Osztrák hivatalos körökben megvan a hajlandóság ar-

ra, hogy lemondjanak egy régebbi tárgyalási alap felhasználásával Nyugatmagyarország területének a Vulka vonalon tulmenő részéről ha Mosonmegyében a trianoni vonalon területi engedményeket kapnak. Ausztriának ugyanis vitális érdeke, hogy Magyarországgal mindenáron fenntartsa a jóviszonyt még akkor is, ha ezen a réven más szomszédállammal kerül érdekellentétbe.

SOPRON. **Davy**, Burgenland kinevezett kormányzója lemondott állásáról.

Kiutasítják az idegeneket.

SOPRON. Tegnap a városban kiplakátirozták, hogy mindazok, a kik nem soproni vagy nyugatmagyarországi illetőségűek, 24 órán belül kötelesek elhagyni Nyugatmagyarország területét. **Friedrich Istvan** a tegnapi nap folyamán eltávozott Nyugatmagyarországról.

SOPRON. Ugy a Savanyukut, mint az Eberhard felé vezető vasúti vonalakon az osztrákok felszedték a sineket Bécs felé. Az utolsó vonat 11 órakor futott be Sopronba, ahonnan tovább haladva már csak **Ágfalva** állomásig jutott. Sopronban a **Széchenyi** szoborról éjszaka leszedték a gyászfátyolt, a melylyel a magyar katonaság szombati kivonulásakor beborították a szobrot.

A lakosság kiverte az osztrákokat.

BUDAPEST. A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: A határszéli lakosság az egész vonalon élénken tiltakozik az osztrák bevonulás ellen. Nemcsak a magyarok, hanem a németek és horvátok is tüntetnek. **Német-szentgothardon** a lakosság megtámadta és kiverte a bevonuló csendőröket akik **St. Johannba** vonultak vissza. **Kákakeresztúron** a magyar csendőrség 17 osztrák csendőrt lefegyverzett és **Szentgothardba** szállított. **Nagyfalváról** is kiverte a lakosság az osztrákokat, akik **Gyanafalvára** vonultak vissza. **Czentelek** községben szintén összetűzés volt. A lakosság tüntetett az osztrák csendőrök ellen. A soproni **Széchenyi** téren **Osztensburg** jelentést tett gróf **Sigray** Antal főkormánybiztosnak, a ki ellépett a csapatok előtt.

BÉCS. A *Neue Freie Presse* szerint a tegnapi harcokban egy antant tiszt elesett.

BUDAPEST. Ezzel szemben a Magyar Távirati Iroda azt közli,

hogy erről hivatalos körökben nem tudnak.

Megállították az osztrák előnyomulást

BUDAPEST. A Sopronban tartózkodó újságírók jelentik: Vasárnap az átadás Perőf előtti történt. Civil ruhában levő alakulatok fegyverrel és töltenytáskával felszerelve megszállták az utvonalakot és a pályaudvart. A lakosságban örömteljes izgalom uralkodott. Ugyanekkor felvonult **Osztensburg** csendőrsztagjai. A válogatott, hatalmas legények nagyszerűen voltak felszerelve. Egy svájci újságíró ezt látva elragadtatással kiáltott fel:

— Ez imponál! Nekem az idegeneknek is megdobban a szívem!

Délután számos automobil száguldott el sportruhás civilekkel. Semhol rendtelenség nem volt. Tegnap délután gróf **Sigray** főkormánybiztos elrendelte, hogy a visszavonuló csendőrség azon a vonalon álljon meg, amelyen délután 4 órakor állott. A szövetségi bizottság tisztjei közben parancsot elbörgtök, hogy megállítsák az egész vonalon az osztrák előnyomulást, nehogy összecsapásra kerüljön a sor. Ez sikerült is, de az elkeseredett lakosság érzelmeinek kiöbbránásá nem akadályozhatták meg. **Pinkafőnél** késő estig ropogtak a fegyverek. **Ágfalvánál** az osztrákok lelőttek egy falusi legényt mire általános harc keletkezett. Mindkét részen voltak veszteségek. **Királyhidánál** késő éjszakáig folyt a lövöldözés.

Magyar követelések.

BUDAPEST. A helyzet jelenleg a következő: van egy demarkációs vonal, amelynél a magyar csendőrség megállott és van olyan terület, amelyet az osztrákok megszálltak, de nem tarthatnak szilárdan a guerilla harcok miatt.

SOPRON. Az itt rekedt bécsi újságírókkal megkülönböztetett figyelemmel bántak.

BÉCS. Az osztrák külügyminiszteriumban közölték a sajtóval hogy az események miatt érvénytelenítették a külügyi bizottság határozatát. A bécsi magyar követ megjelent a kancellárnál, azután a francia követ is.

BUDAPEST. A keresztény párt konferenciáján **Bernolák** Nándor népjóléti miniszter a kormány nevében kijelentette, hogy Nyugatmagyarország kétharmadát kiűritették tegnap estig. Egyharmadát azonban ideiglenesen továbbra is megszállva tartják. Az az intézkedés teljesen összhangban van a békeszerződés szellemével. Ennek az a célja, hogy a jogos anyagi és területi követelések ellenében kellő biztosíték legyen kézben. A követelések a

következők: a nyugatmagyarországi magyar államjövők megteremtése és a nyugdijkérdés rendezése. Magyarország az állami közösségből kifolyólag 3 és fél milliárdot követel Ausztriától. A tárgyalások függőben vannak és semmi garancia sincs azok teljesítésére. A követelések jogosak. Magyarország nem volt háborúban Ausztriával és így nem tartozik jóvátétellel. Az átadást azért is fel kellett függeszteni, mert a szerbek még nem ürítették ki teljesen Baranyát, hanem öt-hat kilométernyire vannak a határon belül.

Az antant határozata szerint a teljes kiürítés után 48 órával adandó át Nyugatmagyarországot. A kormány teljes lojalitással járt el Ausztriával szemben és érvényt szerez a békének, habár azt igazságosnak soha el nem ismeri. A kormány a legerélyesebben megakadályozza a magánakciókat. Friedrichet is távozásra szólította fel több képviselővel együtt. Magyarországot nem vezet sem bosszu, sem gyűlölet Ausztriával szemben, habár a határszélen még el sem foglalt területeken veszedelmes kommunisták agitációt támogat Ausztria, így Sopron mellett Brembergben, ahol munkástanácsok alakultak. Magyarország azonban jogairól és biztonságáról megvédelmezéséről nem mondhat le.

Miről álmodnak az osztrákok?

BÉCS. Az Aradi Közlöny tudósítója jelenti: Az Acht Uhr Blatt írja: Az antant a legközelebbi órákban megteszi a kellő lépéseket. Demarst küld Budapestre és azt akarja, hogy a magyar kormány minden hatalmával haladéktalanul eltávolítsa a szabadcsapatokat és felkelőket a veszélyeztetett területről. Eredménytelenség esetén az antant Nyugatmagyarországot pacifikálásához nyúlva. Ebben az esetben nagy antant csapatokat küldene Felsősziléziából vagy a Rajna vidékéről Nyugatmagyarországba, esetleg a kis antant államai nagy antant utasítására pacifikálnák a területet. Az osztrákok arról álmodoznak, hogy kedvükért Csehország, Jugoszlávia és Románia magyar területeket szállnának meg, esetleg maguk hajtánák végre Nyugatmagyarország kiürítését. Az osztrákok abban is reménykednek, hogy Jugoszlávia újból megszállja a Baranyát. A bécsi sajtó egyrésze a legdurvább hangon temérdek valótlanságokat ír és betyárpuccsok nevezik az eseményeket. Az osztrák lapok uszítanak a Bécsben és osztrák fürdőkben tartózkodó magyarok ellen. Az is valótlanság, hogy az Oszterburg csendőrszázalój az ágfalva-soproni és győr-soproni vonalon felszaggatták a vasúti síneket.

BÉCS. A Nene Freie Presse írja: Nem feltételezhető, hogy Héjjas főhadnagy akcióját a magyar kormány támogatná és helyeselné.

BÉCS. A Correspondenz Herzog szerint Davy, a Burgenland kormánybiztosa Kismartonba költözött.

A szerbek távoznak.

SZEGED. A szerbek kijelentették az antant megbízottai előtt, hogy a jogtalanul megszállva tar-

tott területeket haladéktalanul kiürítik. Hír szerint ez már meg is történt.

A kommunisták gyűjtogetnak.

BÉCS. Ideérkezett jelentés szerint Héjjas főhadnagy Sopronban falragaszokat függesztetett ki, amelyeken felhívja a lakosságot, hogy 45 éves korig mindenki, akár magyar, akár osztrák, jelentkezzen nála.

GYANAFALVA. Vas megyében az osztrákok tuzsokat szednek. A körjegyzőt és a körorvost elfogták.

SOPRON. A városban rend és nyugalom van. Az éjszakai igazoltatásokon 70 letartóztatás történt. Két fiatalembert, akik a környéken raboltak, fõbelölték. A vas megyei vonalon az elkésredett lakosság bandákba tömörülve guerilla-harcot folytat az osztrák csendõrséggel és a kommunistákkal. Egyébként a kommunisták a csendõrség segítségével birtokba vett falvakat felgyújtják és az állatokat elhajítják. Gyanafalvára 46 kocsi és négy páncélos autóban osztrák csendõrök érkeztek. Németújvárról 3 és félórás harc volt, amelynek az lett a vége, hogy a gépfegyverekkel felszerelt osztrákok megfutottak. Az összeütközésben 13 ember meghalt és több megsebesült. Allítólag Schneidert, a bécsi keresztény szocialista párt titkárát a harcban agyonlőtték. Mateja képviselő csak véletlenül szabadult meg az elfogatástól.

BUDAPEST. Bécsi lapjelentésekkel szemben illetékes helyen kijelentik, hogy valótlanság az, mintha a magyar kormány ultimátumot kapott volna az antanttól. A telefonösszeköttetés Bécs és Sopron között megszakadt. A nyugatmagyarországi kormánybiztosság az illetéktelen elemekkel nem vállal közösséget.

Negyven halott.

BÉCS. Az osztrák csendõrség között terjed az elégtelenség. A csendõrök ugyanis zavartalan bevonulást reméltek Nagymartonból visszavonultak az osztrákok. Az antantmisszió tagja közölte a fõszolgabíróval, hogy az átadás bizonytalan időre elmarad.

SOPRON. Szentteleken katonaiszt parasztok megtámadták az osztrák csendõröket és a társaságukban levõ civileket. Az összeütközésnek 18 halottja és több sebesültje van. Rábafüzesnél az osztrákok megtámadták a magyar vádmõrséget és a községet elfoglalták. A felkelõk visszafoglalták a községet. Ennél az összeütközésnél is több ember meghalt és megsebesült. Somfalyánál a fenyegetõ tömegre löttek az osztrákok, akik szabályszerû harc vonalban vonultak fel. Az osztrákok halottak és sebesültek hátrahagyásával visszamenekültek. A felkelõk vesztesége két halott és négy sebesült. Bécsúj hely felõl megérkezett a helyszínére Davy kormánybiztos, aki hálógéppel integetett a felkelõknek. A kormánybiztost elfogták, de késõbb az antantmisszió közbenjárására szabadonbocsátották. Az ágfalvai összeütközésrõl újabban azt jelentik, hogy az osztrákok negyven halottat és sok sebesültet hagytak hátra. Sopronban a hangulat lelkes.

Irodalom és mûvészet.

* **A Hattyu.** A vidéki színészeti körülményekhez képest szokatlan munka és lelkesedéssel próbálja a társulat délután és délután Molnár Ferenc „Hattyu” címû vigjátékát, amelynek bemutatója szeptember 8-án lesz. Kardos Andor mûvezetõ minden tudását és ambícióját helyezi arra, hogy kedvenc írója és barátja darabja Aradon a rendes sikerûl bemutatáson is felülmelkedjék, a darabot nemcsak rendezi, hanem valószággal betanítja a szereplõket a szerzõ intenciója szerint.

* **Offenbach.** A zongorateremben „Offenbach” címû szenzációs operettjét tanítja Gellért Pál karnagy, míg Csányi Mátyás karnagy a Bohémek címû operát készíti elõ teljesen új betanulással. A Bohémekben lép fel elõször Weischitzky Julia operaénekesnõ, a ki nek bámulusos énekudása és gyönyörû hangja van. Az új tagok, László Andor kivéve mind megérkeztek, László Andor szeptember 2-án érkezik és azonnal részt vesz az Offenbach próbákban.

* **Élénk érdeklõdés nyitvánul az idei színházi bérlet iránt,** miért is tisztelettel kéri az igazgatóság a tavalyi bérletet, hogy helyeik iránt mielõbb intézkedni sziveskedjenek. Az idei bérletben újítás az, hogy tisztviselõknek és más fixfizetésû alkalmazottaknak, akik bérelni szándékoznak, a havi részletfizetéses kedvezményt nyújtja az igazgatóság. Bérelni lehet naponta d. e. 9-12 és d. u. 3-6-ig a színház pénztárában és a színház titkári hivatalában.

* **Karnõvendék felvétel a Városi Színházban.** Csinos arcú, jömegjelenésû és jóhangú nõk és férfiak fizetéssel felvételnek a Városi Színház kariskolájába. Jelentkezni lehet szeptember 1., 2. és 3-án d. u. 3 és 4 óra között a Városi Színházban (II. emelet, zongoraterem).

* **Hangverseny.** Az idei új hangversenyszerep mûltõ bevezetése lesz a szombati, szeptember 3-iki mûvészeti. Rácz Imre basszista, Kovács Margit opera- és hangversenyénekesnõ közremûködésével, áriákat, dalokat és balladákat fog elõadni a klasszikus mûsor keretében. Jegyek Blochnál kaphatók.

* **Zeneintézet beirások** Békei Pál hegedû, valamint B. Szalay Aranka zongora, magánének és cimbalom tanfolyamaira, egész nap eszközölhetõk az intézet igazgatói irodájában. Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) 7.

MOZI.

* **Szeptember elsõjétõl kezdve** úgy az Apolló, mint az Uránia színházban az elõadások délután fél 5 órakor kezdõdnek.

* **Szeptember elsõjén megnyitják az Uránia,** Augusztus 31-én vége az Uránia színház szünetének és a színház szeptember 1-én egy nagyhatású dráma bemutatásával nyitják meg. Elett-életért a címe a képek, amelynek fõszerepeit a végtelenül kedves és bájos mûvésznõ jelenség: Mária Ley és a dalias szépségével hódítóan szép Richter Pál alakítják, akik mindaketlen nem régebben arattak õszinte és forró sikert az Apollóban.

* **Henny Rosa film az Apollóban.** Henny Porlennék végtelenül bájos nõvére alakít egy nagyon hálás és érdekes címszerepet a Sassaekin hercegnõ szerelme címû négyfelvonásos orosz társadalmi drámában, amelynek filmre dolgozása Turgenjevnek, a nagy orosz írónak novellája után készült. A kiváló kép érdekességét elsõsorban a nagy orosz író mûvészetének filmre való alkalmazása nyújtja. Sassaekin hercegnõ leányáról szól a dráma, akibe egyszerre szerelmes Vasziljevics Péter dúsgazdag özvegy orosz ember és a fia.

Péter exclusiv anyja nem jó szemmel nézi fia vonalmát a leány iránt és sikerül is lôle elidegenítenie. Az unokáját pedig az egyetemre küldi. A magára maradt szerencsétlen leány csalódásával és tükös alkoholista anyjával eltûnik mindenki által elfeledve. Csak a fiatal Vasziljevics õrzi meg emlékét és kutat utána. Majd amikor megtalálja nagy nyomorban õket, felajánlja segítségét, amit a leány büszkén utasít vissza. Csak a halálos ágyán kívánja õt viszonlítani, aki hasonlít ahoz az emberhez, aki elsõ és utolsó szerelme volt és egyuttal halálának okozója. A dráma tragikus kimenetele a legigazibb emberi érzéseket kelti fel a nézõben és ez különös értéket nyújt a darabnak. A kitûnõ képet szerdán vetíti utójjára az Apolló.

Kávéházak, vendéglõk, szállók.

(Megtörtént az osztályozás.)

A pénzügyigazgatóság kebelén belül mûködõ osztályozó bizottság a következõleg osztotta be az Aradon levõ fogyasztási helyiségeket és szállókat:

Szállodák: I. osztályu: „Depandance”, „Central”, „Cornul vanatorului”, „Panonia”, „Crucea alba”, II. osztályu: „Mielul Negru”, „Vulturul Negru”, „Roata de aur”, „Kardos”, „La Gara”, „Steaua alba”, „Sout Kosu”, „Podgoria”, „Berlin”, III. osztályu: „La Camin”, „Tufa rosie”.

Czukrászdák: I. osztályu: Carol Matzky Iului, Mihály, v. d. Iosif Frank, Francisc Wild. II. osztályu: Sotia lui Andrei Varga, Gustav Königsdorfer, Sotia lui Andrei Virág. III. osztályu: Iosif Moritz.

Éttermek: I. osztályu: „Crucea Alba”, „Pannonia”, „Kánya”, „Cornul vanatorului”, „Central”, „Mayer”, „C. F. R.”, „Fûlöp”, „Palcovits”, II. osztályu: „Kádár”, „Vaspálya”, „Mielul Negru”, „Kardos”, „Ambruster”, „Sütõ”, „La Parc”, „Abend”, „Porozán”, „Rózsa”, „Roata de aur”, „Halma-gean”, „Cununa verde”, „Metropol”, „Tre stete vanate”, „Municipalor de fier si metal”, „Podgoria”, „Berlin”, „Vulturul Negru”, „Venetia”, „Herceg”, „Omul salbatic”, „Kovács” (Str. Episcopul 10.) III. osztályu: „La Camin”, „Corso”, „Tufa rosie”, „Erdélyi”, „Popper”, „Cosor Brener”.

Kávéházak: I. osztályu: „Dacia”, „Cornul vanatorului”, „Crucea Alba”, „Oranaseasca”, „Central”. II. osztályu: „Kardos”, „Baross”, „Metropol”, „Szalay”, „Venetia”, „Vulturul Negru”, „Polgári”, „Transilvania”, „Otthon”.

Klubok: I. osztályu: „Lloyd”, „Clubul Comerciantilor”.

Bütfék: I. osztályu: „Neptun”, „Strandul militar”, „Teatrul Oranasec”, „Chinema Apolló”. II. osztályu: „Clubul AAC”, „A. F. E. és Gloria”, „Strandul Muresel”, „Chinema Urania”.

Bodegák és élelmezési üzletek: I. osztályu: Löwy Náci, Deutsch si Tornea), Filiala Hoffman. II. osztályu: Iosif Roth, Gheorghe Stefu M., Citrom, Krauszmann. A pénzügyigazgatóság kéri a fenti tulajdonosokat, hogy a pénzügyigazgatóság I. emelet 19. ajtó, a végzés átvétele végett megjelenjen sziveskedjék. Az itt nem közölt helyiségek szatácsok (poharozásra) vonatkozó intézkedést utólag teszik közzé.

Averescu miniszterelnök elutazott.

(Nem vonul vissza. — Bankett a Fehér Keresztben.)

Averescu tábornok tiszteletére rendezett tegnap esti banketten a miniszterelnök fontos politikai kijelentéseket tett. A társasvacsorán megjelent kormánytagok, szenátorok, képviselők és négy vármegye nagyszámu delegátusainak lelkes tapsai között Averescu miniszterelnök kijelentette, hogy a politikai küzdelmek színteréről nem vonul vissza. Kijelentette továbbá, hogy változatlanul a kormányügyek élén kíván maradni, mert meggyőződött arról, hogy az ország polgárságának túlnyomó többsége az ő politikáját helyesli. Ebben a hitében megerősítette a miniszterelnököt az a meleg fogadtatás, az a bensőséges ünnepelés, a melyben Aradon részesítették és amelyben a bizalom és őszinte ragaszkodás spontán megnyilatkozását látja.

A küldöttségek fogadtatása, majd a tea estély lezajlása után Averescu miniszterelnök és négy miniszter társa a Fehér Keresztben ment, ahol az emeleti nagyteremben vacsora várta a vendégeket. A nagyterem karzatán katonazene játszott. Az asztalfőn Averescu tábornok, mellette balról Argentinu belügyminiszter, dr. Groza Péter erdélyi miniszter, Badescu tábornok és Georgescu ezredes foglaltak helyet. A miniszterelnök jobbra mellett ültek Valeanu közlekedésügyi miniszter, dr. Mihai Tivadar miniszter, az egységesítő bizottság elnöke, mellette Givulescu Procop esperes, a radnai kerület szenátora. A miniszterrel szemben helyezkedtek el Savu Constantin, dr. Costina Jenő, dr. Jancu Cornél képviselők, Radu Pancu prefektus, dr. Robu János főpolgármester, Gritta Ovidiu rendőrprefektus, dr. Angel István polgármester, dr. Beles Jenő megyei alispán, dr. Jacob Lazar biharmegyei prefektus. Ott voltak még az aradi összes hivatalok főtisztviselői, továbbá a mehedinti, timisoarai törvényhatóságok kiküldöttei. A banketten Givulescu Procop esperesmondotta az első pohárköszöntőt. Beszédében Averescu tábornok kiváló tulajdonságait méltatta, majd a város és a megye nevében köszöntötte őt.

Averescu azonnal válaszolt az üdvözlésre. Aradváros és a megye politikai megnyilatkozásából mindig azt látta, hogy a lakosság többsége a hozzá való ragaszkodását és bizalmát akarta kifejezni. Örömmel tölti el őt ennek megállapítása, mert ez kitartásra ösztönzi a jövő politikai küzdelemben. Ő, mikor katona volt, soha egyetlenegy lépést sem vonult vissza anélkül, hogy arra felsőbb helyről parancsot ne kapott volna. Ép így most sem fog visszaretetni mint politikus addig, amíg a nép bizalma és szeretett mellette nyilvánul meg. Ellenfeleink politikai áskálódásai

és erőszakoskodása hiábavaló. — Ezek hatástalanok fognak maradni és tovább megyek a magam útján, azon az úton, amelyre ráléptem és amelyen eddig haladtam, a melyről e nem eltéríteni mindaddig nem lehet, amíg a felsőbb parancs: a nép akarata visszavonulásra nem utasít. Most azonban ennek ellenkezőjét látom, amíg a közönség szeretete és bizalma egész teljességében felém irányul. A miniszterelnök végül Aradváros és a megye polgárságát éltette. Ezután még dr. Mihai Tivadar az egységesítő bizottság elnöke biztosította a miniszterelnököt a közönség meleg szeretetéről és ragaszkodásáról. Mihai Tivadar köszöntője

Nincs üres lakás Aradon.

(Hatóságilag nyitják fel a bezárt lakásokat. — Elrekvirálják azok lakását, akiket nem vettek fel a népesedési lajstromba.)

Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy a lakáshivatal radikális úton akarja megoldani a lakásínséget. A lakáshivatal vezetőjének az volt a terve, hogy házról-házra járva fogja felülvizsgálni a lakásokat. A bizottság be is járta a város több pontját, de ugyszólván eredménytelenül, mert a legtöbb lakást zárva találta. A bizottságnak nem volt felhatalmazása, hogy a zárt lakásokat felnyitassa. Ebben az ügyben dr. Chicin Remus lakáshivatali elnök a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Tény az, hogy ez a kísérletünk most látszólag kudarcot vallott, de ez kétségkívül nem jelenti azt, hogy a lakáshivatal belenyugszik ebbe. Szeptember elsejéig most nem teszünk semmi újabb intézkedéseket, de szeptember első heteiben, amint az új bérbeadó hivatal megkezd működését, újból bizottságok mennek lakásról-lakásra. Felha-

A luxus-adó.

(Érvényben marad a block-rendszert.)

A pénzügyigazgatóság közli: A 97618—921. számú miniszteri rendelet elrendeli a szigorú ellenőrzés végett a blockok használatát. A block 100 lapot tartalmaz, amely szeptember 1-én reggel lép használatba, úgy, hogy az első block 1 lapszámával kezdődik és a lapszámok folytatódólagosak 1922 március 31-ig, pl. 1—100—101—200—201—300 stb. minden egyes lap felső részén rá kell nyomtatni vagy lebélyegzendő olvashatóan és tisztán a helység cége (cégbélyegző) a hely, utca és szám és a pénzügyi év (1921—1922. Ezen blockok utolsó oldalán az illető kerület perceptora és contabilja által láttamozandó és ugyanezen a lapon a fél által következő deklaráció tétetik: „Declar ca prezentul carnet contine 100 foi numeratoarea foilor începe dela No. . . . Kijelentem, hogy jelen block 100 lapot tartalmaz és ennek lapszámozása kezdődik.) Itt mindig a kezdőlap száma a végéig pl. 201—300

után Averescu generális meleg szavakban mondott köszönetet az unnepeletetésért és a megjelentekről bucsút vett. A miniszterelnök és a többi miniszterek az éjszakát a vasuti pályaudvaron lévő szalókocsijukban töltötték. A miniszterelnök és kísérete reggel 6 óra 30 perckor indult el a timisoarai személyvonathoz csatolt szalókocsiban Buziásra, ahol ma délutánra nagy népgyűlés volt egybehiva. Averescu generális a négy miniszteren kívül Joanid regátbeli képviselő, dr. Jancu Cornél, Marsicu buticsiu képviselő, Savu képviselő, valamint Radu Pancu prefektus és Gritta Ovidiu rendőrprefektus is elkísérte utjában. A prefektus és a rendőrprefektus előrelátólag a holnapi nap folyamán térnek vissza Aradra.

piros csikkal keresztbe ellátottak a 15% adó alá eső cikkek után. b) a kék block vagy szükség esetén fehér, de 2 vastag kék csikkal keresztben ellátottak a 10% adó alá eső cikkek után, c) a fehér blockok az 1% adó alá eső cikkek után.

II. Mindazon kereskedők, akik csak az 1-ső és a 4. vagy 2 és 4. kategóriája alatt tartozó árukat adnak el 2 féle blockot fognak használni, pirosat, vagy sárgát, eshetőségek után és fehér blockot az 1% adó alá eső cikket adnak el.

III. Mindazon kereskedők, a melyek a 3. kategória alá eső cikkeket akármennyi is volna, az adó 10%, 6%, vagy 3%, vagy a 4. kategória alá eső cikket adnak el, kötelesek tartani: a) fehér blockokat a 3. kategória alá eső cikkek után, b) vörös vagy zöld, vagy szükség esetén vörös, illetve zöld csikkokkal ellátottak.

IV. Mindazon kereskedők, a melyek legyen a 3. kategória alá eső akármennyi és az adó 10%, 6%, 3% legyen csak a 4. kategória alá eső, csak fehér blockokat használnak. Minden színű block 1-től lapszámozott legyen és minden egyes külön, egészen március 31-ig. Ezen blockok a megfelelő előírt formában és színben egyelőre az idő rövidségére való tekintettel, Keppich Zsigmond és Pichler Sándor papirkereskedésekben kaphatók. A blockok láttamozása egyelőre az állampénztár földszint 18. számú szobájában történik. A fizetendő luxus adó mértékére és az üzletek minőségére a magyar fordításban kiadott és Keppich Zsigmond papírüzletében árusított fényüzési és ügyleti adótörvény ad megfelelő és teljes felvilágosítást. A megfelelő ellenőrző blockok vezetése szeptember 1-én feltétlenül kötelező, azonban az adó bélyegben nem rovandó le a blockokon.

A meggyilkolt cigányprimás.

(Helybenhagyták a kovasínci gyilkosok büntetését.)

Az aradi királyi törvényszék májusban tárgyalta a kovasínci gyilkosságot. Még tavaly februárban történt, hogy Kovasíncen Zsurzsú György és Lingurár Moise megölték Martin Lica cigányprimást. Zsurzsú apósa volt Martinnak és állítólag azért követte el tettét, mert megakarta bosszulni veje kicsapongó életét. A bíróság Zsurzsú Györgyöt két évi, Lingurár Moiset pedig tizhónapi elzárásra ítélte. Enyhítő körülménynek tudta be a törvényszék azt, hogy a meggyilkolt cigányprimásnak csodálatosan vékony volt a koponyája és megtörténhetett, hogy olyan ütés okozta a halálát, amely másnál csak könnyebb zúzódásokat okozott volna. A vádlottak annak idején fellebbeztek enyhítésért. Ma érkezett meg az aradi királyi törvényszékhez a timisoarai ítélőtábla döntése, amely helybenhagyta az elsőfoku ítéletet. Ma hirdették ki a büntösök előtt az ítéletet, amelybe mindketten belenyugodtak és így az ítélet most már jogerős.

lesz írva (a fél aláírása) valódiságát igazolom a perceptor és Controlor aláírása.

Minden eladás és az adó részletesen lesz rávezetve a block azon részén, amely visszamarad, vagyis amely össze van fűzve. Azon részén pedig, amely a bevőnek, illetve a fogyasztónak adatik, csak az összeg az adóval bezárólag vezetetik reá. Minden elszámolás csak tenta ceruzával lesz rávezetve. Miután az illetékek többfélék és pedig: 15% (I. kategória a fényüzési törvény 2. cikk alá eső urakra, 10% (II. kategória) a fényüzési törvény 3. cikke alá eső urakra, 10%, 6%, 3% (III. kategória) a fényüzési törvény 4. cikke alá eső fogyasztási helysége, 1% (IV. kategória) az ügyletek forgalma utáni adás-vételek, amelyek nem esnek a fenti kategóriába a következők rendeltetnek el:

I. Mindazon kereskedők, amelyek az 1, 2 és 4. kategória alá eső árukat adnak el 3 féle blockot kötelesek tartani, amelyek a színek szerint fognak megkülönböztetni: a) a piros színű block, vagy szükség esetén fehér, de 2 vastag

Kommunista-összeesküvés Budapesten.

(Ötvenegy embert letartóztattak.)

BUDAPEST. A magyar fővárosban kommunista összeesküvést fedeztek fel. A rendőrség 51 embert letartóztatott. A kommunisták a baranyai felszabadulással egyidőben puccsot terveztek Budapesten. Meg akarták szállni a középületeket és magukhoz akarták ragadni a hatalmat. A vezetők, akik munkások, külföldi pénzzel dolgoztak. A detektívek körülbírták a Kálvária téri gyülekező helyet és az ott jelenlevőket elfogták. Megállapítást nyert, hogy Hoffmann György 28 éves segédmunkást szemelték ki Budapest katonai parancsnokává, Pataki Jenő vasmunkást pedig egy gépfegyverosztály parancsnokává.

A dánosi rablógyilkos kölcsöne.

(Kolompár Jóska orosz fogságban meggazdagodott.)

MUNKÁCS. A régi békés időknek nagy véres szenzációja volt annakidején a dánosi rablógyilkosság, amelynek tettesei Kolompár Jóska és társai elmenekültek a büntető igazságszolgáltatás elől és a kegyetlen gyilkosság megtorlatlanul maradt. A dánosi rablógyilkosság reminisztenciáját felidézi egy levél, amelyet a tolnamegyei Fadd községből Kolompár József, a híres dánosi rablógyilkos küldött Róth Samu munkácsi banktisztviselőnek. A levélben Kolompár egy adósság megfizetését kéri a banktisztviselőtől, aki orosz fogsága alatt vette igénybe a rablóvézer szívességét. Kolompár József ugyanis, akinek Oroszországban nagyon jól ment a dolga, részben üzleti szempontból, részben, hogy honfitársainak szívességét tegyen, nagy összegeket bocsátott kölcsönként a magyar hadifoglyoknak rendelkezésére. Róth Samu is felvett ilyen alapon négyszáz rubelt, amelynek ellenében a következő nyugtát adta:

Nyugta: K 800, azaz nyolcszáz koronáról, amely összeget Kolompár József faddi lakostól (Tolna m.) kölcsönképpen felvettem. Kurgan, 1918. március 25. Róth Samu zászlós M. K. 11. honv. gy. e.-nél, a Munkácsi Kereskedelmi Bank tisztviselője. Előttiünk: Olvashatatlan aláírás.

A nyugtát megviselt, összetépett állapotban visszaküldte Kolompár Róth banktisztviselőnek, miután ez adósságát a Magyar-Cseh Iparbank útján rendezte a felszólító levél megérkezését követően. Róth Samu elbeszélte, hogy Kolompár, amikor a fogolytáborba meglátogatta, a fogolytisztviselőnek eldicskedett azzal, hogy különösen neki Oroszországban, nagyon eredményesen „dolgozik”. Elmondta, hogy a gyilkosság után Oroszországba menekültek, ahol a háború kitörése alkal-

mával őket, mint magyar alattvalókat internálták. Ez az állapot azonban nem tartott soká, mert az ügyes Kolompár hamar megszökött az internált táborból és rövid idő alatt olyan horribilis vagyont tett szert, hogy csak abban a fogolytáborban, ahol a munkácsi tisztviselő volt, több mint kétszáz ezer rubelt osztott szét kölcsönként a hadifogoly tisztviselőknél. A mint a levélből kitűnik, Kolompár most már Magyarországon tartózkodik. Ugy látszik, visszavágyott a szülőfalujába. A bűnhődés veszedelme elmúlt a feje fölül, mert btk. szerint elévült a bűnügye. Egyelőre ugylátszik, hogy abból él, hogy kölcsönadott rubeleit szedgeti össze sovány koronákban.

Ujabb sarlach-esetek.

(Kiket visznek kórházba?)

A városi orvosi hivatalban ma három újabb sarlach esetet jelentettek be. A közegészségügyi bizottság legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy az összes sarlach beteget a gyermekkorházba szállíttatja. Mivel a gyermekkorház teljesen megtelt sarlach betegekkel, a városi tanács hozzájárulással a járványkórházat nyitják meg az újabb sarlach betegek befogadására. Ma délután öt órára dr. Angel István polgármester felhívására újra összeült a városi egészségügyi bizottság, hogy revízió alá vegye az előbbi határozatot. A bizottság mai ülésén úgy határozott, hogy csakis azokat a sarlach beteget fogják a gyermek- vagy a járványkórházba szállítani, akik odahaza nem részeseülhetnek hygienikus kezelésben.

Sztrájk egy gyárban.

(Ujból megkezdtek a munkát.)

Megírtuk, hogy a Rácz féle kötőszövőgyár munkásai tárgyalásokat folytatnak a munkafelügyelőnél a gyár igazgatóságával új kollektív szerződés megkötésére. A tegnapi tárgyaláson a munkások megbízottai ismételték azokat a követeléseket, amelyek szerint az akkordmunka megszüntetését és az órabérek felemelését kívánják. A gyár igazgatósága az akkordmunka megszüntetésébe nem volt hajlandó belemenni, s így a munkások még a tárgyalás elején elhagyták a munkafelügyelőt. A megszakított tárgyalások következményeként a gyár munkásai tegnap sztrájkba léptek. Miculescu munkafelügyelő ma felkereste a munkásokat és figyelmeztette őket arra, hogy sztrájkjuk jogszünetes, mert az igazgatósággal megkezdett tárgyalások még nem fejeződtek be és a tárgyalások megkezdésének esetén is az ügy a döntőbíró hatáskörébe tartozik. A munkások tudomásul vették a munkafelügyelő felvilágosítását és ma reggel újra munkába léptek.

HIREK.**Take Jonsescu Párisban.**

(Politikai kiküldetés.)

Páris. Take Jonsescu külügyminiszter Párisba érkezett, ahonnan Ferdinánd király látogatására Bagnolles de Luzerneba utazott. Itt jelentést tett a helyzetről. A külügyminiszter 27-én visszatért Párisba, ahol hosszasan tárgyalt Briand francia miniszterelnökkel. Take Jonsescu franciaországi tartózkodása politikai jellegű.

— **Aláírták az amerikai különbékét. Budapest.** Az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország között Budapesten aláírták a különbékét.

— **A magyar követség gyászja.** Bucarestből jelentik, hogy Szilas Emil az ottani magyar követség alkonzulja meghalt. Az elhunytban értékes munkást veszített a magyar követség.

— **A népszövetség és Felsőszilézia. Genf.** A népszövetség tanácsa tegnap ült össze. Az ülés kora délelőtt kezdődött. Délelőtti tíz órára a tanács valamennyi tagja megérkezett. — Páris. A népszövetség bizottsága szeptember elsején ülést tart, amelyen a népszövetség alapszabályait módosítja. Csak azután tartja azt az ülést, amelyen Felsőszilézia ügyében dönt.

— **Bejelentési összehívás.** E hó 31-én szerdán jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Bulev. Regina Maria (Andrássy tér) és Bul. Regele Ferdinand (József főherceg-ut.) II. rendőrkerületben: Str. Ecaterina (Heim Domokos-utca.) III. rendőrkerületben: Str. Dorobanilor (Urban Ivan-utca) IV. rendőrkerületben: Str. Strugurilor (Szőlő-utca).

— **Nincs evakuálás.** Az aradi evakuáló-bizottság már nagyon rég nem ülésezik rendszeresen és ez természetesen azt eredményezte, hogy az akták nagyon megszáporodtak az evakuáló hivatalban. Sokan anélkül zaklatják a hivatal vezetőjét kérdéseikkel. Epen ezért Valianu Auréli, a repatriáló- és evakuáló hivatal főnöke annak a közlésére kért fel bennünket, közöljük, hogy a közönség ne zaklassa a hivatalt, mert amint összeül az evakuáló-bizottság, a napilapok után azonnal felhívja az elintéztet kérvények tulajdonosait jelentkezésre.

— **Katonai felmentések.** Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezennel értesíti az iparvállalatokat, hogy a nagyvezérkar 1921. márc. 25-én 14725. sz. a. kelt rendelkezésével mindenféle katonai behívás alól mentességet biztosít valamennyi iparvállalat vezetői, tisztviselői és műszaki személyzete részére. A jelen kedvezmények elnyeréséhez szükséges, hogy az érdekelt iparvállalatok a behívás alól mentesíteni kért személyzetükről táblázatot készítsenek, amelyben különként a személynek neve, születési éve, katonai viszonyai, rangja, stb., továbbá az a működési kör, amelyet az illető a vállalatnál betölt. Az így elkészített kimutatások az iparfelügyelőséghez nyújtanak be véleményezés és illetékes helyre való felterjesztés végett. Tekintettel arra, hogy a napokban megjelent közlemények szerint a tartalékos tisztek kiképzésre való behívása rövid időn belül meg fog történni,

figyelmeztetjük az érdekelt iparvállalatokat, hogy a behívás alól mentesíteni kívánt személyzetükről a fenti táblázatokat állítsák össze és az iparfelügyelőséghez haladéktalanul nyújtsák be.

— **Az irek el akarnak szakadni.** London. Az irek azt követelik, hogy Irországban népszavazást rendeljenek el az Angliával való szakítás ügyében.

— **Az aradi háztulajdonosok szövetsége** értesíti tagjait, hogy az új lakbérleti törvény a „Monitorul Oficiale”-ben 1921. augusztus 21-én megjelent és 1921. szeptember 1-én életbe lép. A tagok bővebb felvilágosítást a szövetségi irodában (Kölcséy-utca 1.) nyerhetnek. Ugyanott a szövetségi tagok a törvény magyar fordítását beszerezhetik.

— **Házasság.** Schvarcz Ilonka és Kemény Béla e hó 28-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Telepünnepély szeptember 4-én** az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepén. Mérföldesek, tréfás sportmulatók, hideg ételek és italok, este meleg ételek, tánc reggelig.

— **Beiratás a „Josif Vulcan” állami középiskolába.** Szeptember hó 1-én, 2-án és 3-án tartják meg a beiratásokat délelőtt 8—12 óra között. Délutánként javítóvizsgálatok tartanak. A tanulók a beiratáshoz a szülők vezetése alatt tartoznak megjelenni. Az I. osztályba való felvételhez a IV. elemi osztály végzettségét igazoló iskolai bizonyítvány, újraoltási bizonyítvány és keresztleveli szükséges. Beiratási díj 20 lei, Tandij 100 lei. Az igazgatóság.

— **Feszty Árpádné és Hollán Sándorné trafikengedélye.** Budapest. A magyar pénzügyi kormány Feszty Árpádnának és a proletárdiktatura idején meggyilkolt Hollán Sándor államtitkár özvegyének Budán különlegességi dohány-nagyüzemét adományozott.

— **Egészségügyi kirendeltség Aradon.** Az egészségügyi főfelügyelőségtől ma rendelet érkezett a városi orvosi hivatalba, amely szerint a timisoarai egészségügyi felügyelőségnek egy kirendeltsége fog Aradon letelepedni. A kirendeltség a születési klinikán nyer elhelyezést, ahol egy orvosi laboratóriumot létesít. Az orvosi laboratórium főorvosa kap a főfelügyelőségtől megbízást arra, hogy intézkedéseket tegyen a járványok elfojtására.

— **Káman: Ablakomban szép muskátli és Szirmai: Volga, Volga . . . a két őszi dalszláger.** Mindenütt ezt kórje!

— **Megérkeztek a vasuti bérletjegyek.** Az aradi kerületi vasutigazgatóság a CFR. bucaresti központjától ma megkapta a CFR. vonalaira szóló bérletjegyek kiállításához szükséges nyomtatványokat.

— **Megszűnnek az önálló vasuti élelmezési hivatalok.** A CFR. aradi kerületi vasutigazgatóságát központi rendelet ma arról értesítette, hogy a CFR. vezérigazgatósága az önálló vasuti élelmezési hivatalokat megszünteti. Az élelmezési hivatalok funkcióit végző hivatalok a jövőben az üzletvezetések számosztályai alá tartoznak és mint ilyenek felett a jövőben kizárólag a vezérigazgatóság rendelkezhetik.

— **Segré tábornokot szabadlábba helyezték.** Bécs. Segré tábornokot, a bécsi olasz fegyverszüneti bizottság volt vezetőjét és több tisztet, akik vele együtt voltak letartóztatva a főrenci fogházban a napokban szabadlábba helyezték. Ez ellen való tiltakozásként Sani őrnagy, akit ezzel az ügyvel kapcsolatban tartóztattak le, éhségstrájkot kezdett és annyira legyengült, hogy a pistolai katonai rabkórházba kellett szállítani. Penigagha őrnagy még le van tartóztatva,

Adókiivetés. Az adóhivatal arról értesít, hogy az 1921 év folyamán keletkezett foglalkozások folytatolagos III. oszt. ker. adókiivetése a következő sorrendben fog történni: IV. adókerület f. hó 29-én. VII. adókerület f. hó 30-án VIII. adókerület 31-én és szeptember 1-én IX. és X. adókerület szeptember 2-án.

— **Dr. Kitényi Albert** belgyógyászati és gyermekorvosi rendelőjének bekapcsolított telefonszáma 955.

— **Temesvarer Zeitung, Neue Freue Presse, Wiener Journal, Schwabische Volkspreste** kapható a Kelet hírlapiroda elárúsító bódéiban Weitzer és Salac-utcák sarkán, kívánatra ezen lapok házhoz is szállíthatók.

— **Dr. Mezey-zeneiskolában** Str. Brațianu (Weitzer-u.) 19. a beiratások megkezdődtek. Tanári kar: Zongora: M. Zay Margit, Hegedű, összhangzattan, kamarazene: dr. Mezey Zsigmond. Gordonka: Fülöp Frigyes.

— **Elegáns fekvő és sport gyermekfocsi és székek nagy választékban** Hegedűs cégnél Aradon.

— **Egyévi állami közigazgatási tanfolyam.** A tanfolyam igazgatósága („Josiif Vulcan” állami középiskola) ismételtén felhívja az érdeklődőket, hogy a tanfolyamra való felvétel iránti kérvényeket f. é. szeptember hó 5-ig terjeszték elő személyesen a tanfolyam igazgatóságához. A kérvényhez melléklendő: születési bizonyítvány, iskolai bizonyítvány és az előjáróság által kiállított illetőségi bizonyítvány. Felvételnél a négy középiskolát végzettek, esetleg sikeres felvételi vizsgálat után (vizsgálati díj 30 lei) kevesebb iskolai képzettséggel is. Beiratási díj: 34 lei, az évi tandíj 120 lei. Az igazgatóság.

— **Népies iparkiallítás.** Holnap, szerdán délelőtt 11 órakor a Kulturpalotában érdekes kiállítás nyílik meg, amely a régi román népies iparnak szövő-, varró- és egyéb házi tárgyait mutatja be. A kiállítás Clujon és Oradeamaren, ahol több mint tíz napig volt nyitva, a legnagyobb érdeklődésnek és látogatottságnak örvendett és nemzetiségi különbség nélkül minden műértő ember felkeresett. A kiállítás, amely ünnepeles keretek között nyílik meg, mindennap a közönség rendelkezésére áll a. e. fél 10-től fél 1-ig, déltán 4 óráig.

— **Ambrus Zoltán gyásza.** Budapest. Ambrus Zoltán, a magyar Nemzeti Színház igazgatóját súlyos gyász érte. Felesége, Benkő Jolán operanékesnő, aki több éven át volt a budapesti opera tagja, vasárnap hirtelen meghalt.

— **Elhunyt német író.** München. A jelenlegi német irodalom egyik kiválósága, Ludwig Thoma 52 éves korában meghalt. Thoma néhány évig ügyvéd volt, amikor azonban megjelentek nagyszerű paraszthistóriái, otthagya az ügyvédi pályát, a Simplicissimus szerkesztőségébe lépett, amelynek tagja volt egész haláláig. Thoma színdarabokat írt, amelyek a német színpadokon általában műsoron voltak.

— **Eltogott aradi betörő.** Timisoara. Spanik Gyula aradi ékszerlovaj farsát szintén letartóztatták Grösz Lajos aradi kereskedősegéd személyében abban a percben, amikor a bucuresti vonatra akart szállni, hogy elmeneküljön, mert már égette a talaj a lába alatt. Az elegánsan felöltözött kereskedősegédet meg-

vasallák és szigorú őrizet alá vették. A rendőrség két börtöndben és egy kosárban nagyszámu lopott fehérneműt talált Grosz átszállított Aradra. Most még a harmadik teltest keresik.

— **Török győzelem.** Konstantinápoly. A török csapatok a Sakari folyónál megverték a görög hadsereget, amikor ez át akart kelni. A török fővárosban a győzelem hírére ünnepséget rendeztek.

LEGUJABB.

A budapesti román követség nem ad vizumot.

BUDAPEST. A román követség kormánya utasítására ma délelőtt újra megszüntette a magyar utleveleknek vizummal való ellátását. Mindaddig nem kezd meg a követség a látmozást, amíg a magyar kormány szabadon nem bocsátja azt a háromszázalékos letartóztatási románt, akik különböző börtönökben vannak elhelyezve.

Felsőszilézia kérdése.

GENF. A népszövetségi tanács ülés-szakának első ülésén Ishi japán delegátus elnökölt. Minden formáság nélkül hozzáfogott a Felsősziléziáról szóló jelentés felolvasásához és az eredeti tervtől eltérően csak a vitás kérdés történelmi és jogi oldalainak megvilágítására szorítkozott. A sajtó képviselőinek az ülés után megmagyarázta, hogy ha részletekbe bocsátkozott volna, akkor irányt szabott volna a döntésnek. Csupán arra akart szorítkozni, hogy a tanács elé terjessze azokat az okmányokat, amelyek a legfelsőbb tanács hozzá juttatott. Egyébként a tárgyalás anyaga felől nem gyakorolt előzetes bírálatot.

LONDON. A szövetségesek Németországhoz közös jegyzéket intéztek, amelyben bejelentik, hogy Anglia, Franciaország és Olaszország újabb 2-2 zászlóaljot küld Felsősziléziába.

A törökök előnyomulása.

KONSTANTINÁPOLY. A török hadsereg Biladzsk bevétele után több községet megszállott és folytatja az előnyomulást. A hadműveletek kedvezően folynak.

A bolsevisták keze.

LONDON. Az indiai felkelőket az orosz bolsevisták támogatják: pénzt, fegyvert és municiót szállítanak nekik. A felkelők fosztogatnak és az állami javakat lefoglalják.

Egy jó ebéd Bécsben.

Ezerháromszáz koronás kts menü.

Egy jó bécsi ebéd például a Sacher szállodában a háboru előtt hat koronába került. Ezért a hat koronáért levest, halat, rostélyost és rántott csirkét kapott a Sacher vendége, mind a két husételt körítéssel, azonfelül fagyaltot és gyümölcsöt. A legdrágább menü tíz koronába került és a menü kártya szerint ezeket a fogásokat tartalmazta: huspüré leves, lazac, borjusteak tojással és finom körítéssel, özgerinc francia salátával, articsóka, finom felfújt, fagyalt, kávé és négyféle gyümölcs. Most, egy bécsi lap szerint Sacher kis menüjét, a hat koronás menüt, nem lehet ezerháromszáz koronán alul megkapni, a nagy menü ára pedig egyenesen kiszámíthatatlan.

Sacher étlapja nagyjából így fest: a legolcsóbb leves 40 korona. Egy kis adag főtt marhahus mártással 156 korona, marhasült 250 korona. De most a husarak főzeléknélkül értendők. A főzelék külön 80 korona. Egy fél csirke 600 korona, egy fél poular 900—1000, egy kis adag hal 330 korona, meleg tészta 120 korona. A humár, a langusza, a rák és az egyéb ilyen importált finom ételek árának följegyzése izgatás volna a társadalmi rend ellen. Egy üveg rajnai bor 1800 korona, egy üveg bordeauxi vörösbor 3000 korona, a francia pezsgő jó márkája 6000 koronánál kezdődik. Ha egy ur elvisz egy hölgyet vacsorázni Sacherhez vagy egy más elsőosztályú vendéglőbe, akkor az urnak kell magánál tartania az étlapot, a borkártyát és nagy, igen nagy gondal válogatnia, ha csak egy tizezerkornást akar a vacsoráért fizetni. De a borralalót akkor is pótolni kell. Ha pedig a hölgy választ, akkor a második tizezerkornás sorsa is meg van pecsételve.

Carusu gégeje.

(A természet csodája.)

Carusonak, a nemrég elhunyt világhíres tenorista énekművésztének kifejlődésében nem csekély szerepe volt azon testi tulajdonságainak, melyekkel őt a természet rendkívüli módon ruházta fel. — Énekművészete physiologiai alapjait az angol Daily Mailban érdekes módon írja le William Lloyd gégeorvos, aki Carusot évekig kezelte. Szerinte Caruso tüdeje oly erős volt, hogy egy nagy koncert zongorát volt képes tüdejének kiterjedésével helyéből több lábra elmozdítani. Hangjának akkora ereje volt, hogy poharat repesztett meg vele.

— Többször megvizsgáltam Caruso gégejét — írja Lloyd — és összehasonlítottam más művészekével. A legfeltűnőbb volt Carusonál a hangjárat hosszúsága, a fogaktól a hangszalagokig legalább fél lábbal volt nagyobb a távolság, mint más tenoristáknál. Hangszalagjai is rendkívül hosszúak voltak. A hangszalagok rezgési képessége az éneklésnél szintén fontos tényező, mert minél magasabb a hang, annál gyorsabbnak kell lennie a hangszalagok rezgésének. Caruso hangszalagjainak rezgése, midőn csodálatos magas C-jét vágta ki, elérte a másodpercenkénti 550 rezgést. Azonkívül orr, szájujege a gége feletti üreg s jóformán az egész teste oly rezonáló képességgel bírt, melyet senki másnál nem tapasztaltam. Csodás hangjának legnagyobb titka azonban gégefödőjének különös képződése volt, amelynek alapja vastag volt, mint a basszistáké, de szabad vége rendkívül finom és gyengéd volt. Ezekhez az anatómiai kellékekhez járultak az énekművész

kiváló szellemi és lelki tulajdonságai. De gégejének hangszerkezete oly csodás, és egyedülálló volt, hogy Carusot még életében többször rá akartam beszélni, hogy gégejéből adományozza halála után a Nemzeti Múzeumnak.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Augusztus 30. Zürichi nyitás: Berlin 677,5, New-York 589, Milano 2520, Prága 695, Zágráb 325, Bucuresti 695, Varsó 21, Budapest 151, Bécs 70, osztrák lebélyezett korona 59.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 1280, angol font 1480, dollár 397, francia frank 3125, márká 460, lira 1675, osztrák lebélyezett korona 36,25, rubel 44, leu 482, sokol 475, svájci frank 67,25, dinár 866, lengyel márká 14,5.

— A legutolsó valutakurzusok és külföldi tőzsdézáratok reggel az Aradi Közlönyben olvashatók a leghitelesebben.

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF

felel.

FRISS TOJÁS

LEGOLCSÓBB NAPI ARBAN

ALLANDOAN KAPHATÓ

ROSENBERGER ÉS TÁRSA

STRADACATERINA TEODORA.

FŐKÖNYVELŐ.

Keresek azonnali belépésre szállítási szakmában teljesen jártas magyar-német nyelvet bíró mérlegképes főkönyvelőt. Csakis elsőrangú orok írásbeli ajánlatát kérem. 11076 KÖNIG szállít.

Építész-, építőmester és közműves mester urak figyelmébe.

Rózsa si Horváth

kőfaragó tüzlete vállal mindennemű kőfaragó és szobrász-munkák kivitelét költségtérítés szerint. Iroda: Arad, Strada General Berthelot (Atzél Péter u.) I. Telefon 810. 11076

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A székudvari róm. kath. kántortanító állásra pályázat hirdették. Javadalmazás a következő: Kézpénzben évi 300 lei havi részletekben; leendő államségély; természetbeni lakás, kert és melléképületek; 15 kalasztrális hold szántó, mely feles művelésre van kiadva; 16 köbméter tűzifa, melyből a tanterem is fűtendő. Kötelesség: A székudvari róm. kath. magyar nyelvű iskola I—IV. osztály vezelése, ismétlőiskolások tanítása, kántori teendők végzése. Kántori próbával egybekötött választás folyó évi szeptember hó 11-én lesz. Utiköltség nem térítetik meg. Pályázati kérvények vagy személyesen hozandók, vagy a Plébánia hivatal Socodor (Székudvar) (Aradmegye) címre küldendők. 3330

Alkalmazás.

VERLÄSSLICHE deutsches Fräulein wird gesucht. Adresse in der Administration. 550

KÖZVETLEN vagy rövid idő után, belépésre keresték, nagy gyakorlattal rendelkező könyvvezető, vagy könyvvezető, ki a német nyelvet kifőzéstalanul bírja. A román nyelv ismerete kívánatos. Ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével „Telefon 182.” jel. alatt a kiadóhivatal továbbítja. 3278

MEGBIZHATÓ, óvadékkal rendelkező szobaasszony azonnali belépésre keresték. Jelentkezni a délelőtti órákban a „Pannonia” szállodában. 3322

NŐI SZABÓSÁGHOZ felvétetik angol munkára szabósegéd, azonkívül fizetőleányok Strada Romanului (Zrínyi-utca) 4a) I. em. 11112

HÁZVEZETŐNŐ felvétetik. Bővebbet Bohus-palota II. kapu, I. emelet 18. délelőlt 10-12-ig. 10504

ELSŐRENDŰ hölgyfodrászt keresek jó fizetéssel Targumures (Marosvásárhelyre. Jelentkezést Gedinger, Strada Crisan (Karolina-utca) 5. szám alá kérem. 11075

KOMOLY, megbízható gép- és gyorsírásban pericet írodísláló felvétetik azonnal. Cím Klein hírlapirodában. 10504

JOBB CSALÁDBÓL VALÓ leány, ki a háztartásban jártas, idősebb házaspárhoz ajánlkozik. Esetleg nagyobb gyermekek mellé. Cím a kiadóban. 3342

Vétel és eladás.

VEHET, eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyeget, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 79. Ortu-tay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

SZEP NAGY konsultőr eladó Str. Russu Sirianu (Aulich Lajos-u) 15. 300

REALISKOLAI I., II., III. osztálybeli, valamint elemi iskolai könyvek eladók. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 23. I. em. jobb oldal. 520

ELADÓK új nyest boa, egy finom Ferenc József öltöny, egy gyermekágy. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11112

MODERN hálószoba, perzsaszőnyeg, ezüst evőkészlet, antik íróasztal, tükör, cimbalom. Wessely rövidzongora, china-ezüst tárgyak, függönyök, ágyszerelő, ágyhuzat, petróleumlámpák eladók Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 19. 3338

PIKÉ gyermekpaplanok, gyermekszék, ebédlődíván, hálóberendezés, kertibútor, szobanövények, mosdókészlet, tizedes mérleg, márványlap, éjjeli szekrény, linoleum, róka boa eladók. Str. Georghe (Dezső-utca) 2e) 3336

DINAMOT keresek, bármilyen gyártmány, 1-2½ lóerőig, egyenáramu használt állapotban is megvételre. Kegyes Jenő Agris (Almáségres.) 3331

ELADÓK egy táborifűvő, üllő, satu, menetvágók és apróbb lakatos szerszámok Molnár Lajosnál, Csermón. 3329

EGY világos matt faragott hálószoba, elutazás miatt eladó. Bővebbet szíveségből Nagy Farkas cégnél, Arad. 11075

EGY komplet hálószoba berendezés jutányos áron eladó. Bővebbet Kelet hírlapiroda. 11076

LEGUJABB őszi divatlapok megérkeztek Krausz Paulin színház-épület. 3339

KÖLCSÖNKÖNYVTÁRI magyar jegyzéket, katalógusokat magas áron visszaveszek. Krausz Paulin, színház-épület. 3340

Oktatás.

ZÖNGORA OKTATÁST vállal akadémista növendék. Cím a kiadóban. 3327

NÉMET TANITÓNŐT keresek, ki II. polgárista leányom tanítását vállalja. Cím a kiadóban. 3341

BANCA CENTRALA pentru industrie
si comert s. a. Cluj ARADI FIÓKJA

Bulevard Regele Ferdinand I. (volt Boros Béni-tér) 3. sz. saját házában :: (A Széchényi-gözmalommal szemben.)

Foglalkozik a bankszakma körébe vágó mindenféle üzletek lebonyolításával. — Nevezetesen: Leszámitol váltókat, előleget nyújt értékpapírokra, engedélyez folyószámlai kölcsönöket jelzálog és értékpapír fedezet mellett. — Előleget nyújt árukra, melyeket saját raktárában is elhelyezhet.

Telefon: 860

Telefon: 860

IDEGEN PÉNZNEK VÉTELE ÉS ELADÁSA. — ELFOGAD **BETÉTEKET** gyümölcsötetésre könyvecskére, vagy folyó számlára a **LEGELŐNYÖSEBB KAMATLÁB MELLETT.** — A betétkamatadót az intézet fizeti.

A BANCA CENTRALA ARADI FIÓKJÁNAK
IGAZGATÓSÁGA.

11071

200.-Leiert szemé-
lyenként szállítok

ARAD-ORADEA-MARE LUXUS-
AUTÓ.

Menetidő oda vagy vissza 3 óra.

FEIER GARRAGE

szállítási és autófuo-
varozási vállalat.

IRODA: Bulevardul Regele
Ferdinand Nr. 14.

Jegyek válthatók Aradon: Köz-
ponti szálloda. Oradea-Mare-n:
a központi hírlap-irodában.

Indulás: Reggel 8 órakor, vissza d.
3215 u. 3 órakor.

Kényelmes ülőhelyekről gon-
doskodva.

Kölcsönöket,
a lehető legolcsóbban azonnal folyósítok.

Házaknak

eladását és vételét elő-
nyösen közvetitem: 2948

Herzog Sándor

bankbizományi irodája Weitzer J.-u. 15.

Strada Cogalniceanu

(Mikes Kelemen-utca) 15. számú ház
4 szobás átadható modern lakással
eladó. HAÁSZ IRODAJA Str.
Eminescu (Deák F.-ulca) 2. 10707

KÖNIG MIKSA

nemzetközi szállítási iroda

ARAD.

10901

Pénzügyminiszterileg engedélyezett vámügynökség Aradon és

Curticin. — Gyűjtökocsikat feldolgoz és vámol 48 óra alatt.

— Darabárukat szállít biztosítva teljes szavatossággal a

Frankfurti Általános Biztosító R.-T. vezérképviselete által.

Használt ólmot megvételre keresünk

Üzletek.

SILINGYIAN italmérés és trafikjoggal bíró szatócisztelemet berendezéssel bérebe, vagy örökáron eladnám. Bánóczy Mihály, Selénd. 3297

VAJDAHUNYADI PIACON egy jófor-
galmu fűszer vegyeskereskedés, egy
söréltőgép felszereléssel azonnal eladó.
3333

SZIKVIZGYÁR motorhajlásra, kézhaj-
lásra is alkalmas, 350 darab üveggel és
egy 3 HP. benzinnel 16.000 leiert
eladó Timisoara, Kendelep, Sági-ut 17.
3334

KORCSMA helyiség elköltözés miatt
lakással együtt átadó. Gáj, Temető-utca
10. szám. 10504

Különféle.

SZEPTEMBER 3-ÁN Budapest—Wien—
Berlinbe utazom, Megbízásokat vállalok,
Szeffü M. Schmolzer és Szeffü cég bel-
tagja, Arad, Strada Luther-utca 1. Tele-
fon 111. 3323

NYAKKENDO újra átalakítását, vala-
mint harisnyák talpalását és fehér-
müek javítását vállalja Bitler Mariska
Piata Catedrali (Thökoly-tér) 5a) 11112

TRIESTBE utazom. Megbízásokat vál-
lalok. Bővebbet Kelet hírlapiroda. 11075

CSÜTÖRTÖKÖN Bucurestibe utazom,
üllevél láttamozást 40 leiert vállalok,
Zimmermann, Ignác játékkészlet Piata Av-
ram Iancu (Szabadság-tér.) 3335

Lakás.

ELCSERÉLNÉM belvárosi egyszobás
lakásonat két vagy háromszobás bel-
városi lakással. Lelepesi díjat fizetek.
Ugyanitt gyermekkoscsi eladó. Cím Wal-
tinger hirdetőjében. 11112

Ingatlan.

GYOROKON három szoba és konyhából
álló magánház elfoglalható lakással, mel-
léképpellett olcsón eladó. Bővebbet Wal-
tinger hirdetőjében Földes-patika kapu-
jával szemben. 11112

SAROK kertés ház 15.000 leiert eladó
részfizetésre is. Bővebbet Cornul va-
natorului (Vadászkürt) kávéházban Sze-
renél. 10504

Ellátás.

KFT alsóosztályu középiskolai tanulót
teljes ellátásra elfogadnak Str. Cosbuc
(Wesselényi-utca) 27. 3332

CUKOR

olcsó, min-
den meny-
nyiségben
érkezik :-:

WEISZ és FISCH
::nagyváradai cégnek::
Larakat: K ö n i g szállítónál.

216—1921.

ÁRLEJTÉSI HIRDETÉNY.

Arad t. h. j. f. város gazdasági széke
450 vagon tűzifa befuvarozása iránt
folyó év szeptember hó 1-én délelőt 11
órákor a tanácssterem kistermében ár-
lejtést tart.

Kikiáltási ár: Egy vagon tűzifa be-
fuvarozása a Széchényi-malom elől az
ótenetó melletti falepre és a belvá-
rosi megjelölendő helyekre vagonon-
ként 80 lei.

Bánatpénzül leteleendő készpénzben,
vagy elfogadható értékpapírokban, 500
lei, mely megbízás esetén 3000 leire cze-
szilendő ki.

Az árlejtésen részt lehet venni szö-
beli ajánlatokkal.

Az árlejtési feltételek a gazdasági ta-
nácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg
is megtekinthetők.

Arad t. h. j. f. város gazdasági szé-
kének 1921. évi augusztus 30-án tartott
üléséből.

A gazdasági szék.